

11/05) i člana 83, stav 1. tačka 2. Zakona o zaštiti od požara Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 4/04), ministar Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, d o n o s i

PRAVILNIK

O POSEBNIM USLOVIMA ZA VRŠENJE KONTROLNOG ISPITIVANJA APARATA ZA POČETNO GAŠENJE POŽARA

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom određuju se postupci održavanja i kontrolnog ispitivanja ispravnosti aparata za početno gašenje požara, kao i uslovi za obavljanje te djelatnosti u pogledu prostora, opreme i stručne spremlje odgovornog i stručnog lica.

Član 2.

Izrazi i pojmovi koji se koriste u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

- Aparat za početno gašenje požara je prenosni ili prevoznik aparat koji sadrži sredstvo za gašenje koje se pod pritiskom izbacuje iz rezervoara aparata;

- Aparat za početno gašenje požara s bočicom je aparat u čijem rezervoaru dolazi do radnog pritiska u trenutku aktiviranja ispuštanjem pogonskog plina iz bočice;

- Aparat za početno gašenje požara pod stalnim pritiskom je aparat kod kojeg se rezervoar stalno nalazi pod radnim pritiskom;

- Rezervoar je posuda iz koje se sredstvo za gašenje izbacuje pod pritiskom;

- Sredstvo za gašenje je materija koja gasi vatru, čija primjena je odobrena i ispitana uz određen vatrogasni aparat tokom atestiranja;

- Zatvarač je mašinski dio koji zatvara otvor rezervoara kroz koji se puni sredstvo za gašenje;

- Brtva je zaptivni materijal koji sprečava ispuštanje plina iz posude na spoju između posude i zatvarača;

- Osigurač obezbjeđuje da se aparat ne može aktivirati pritiskom na polugu dok se ne izvuče osigurač iz poluge aparata;

- Spojna cijev je savitljiva cijev s priključcima, pomoću koje se sredstvo za gašenje usmjerava na vatru;

- Bočica je spremnik pogonskog plina koji se nalazi unutar rezervoara ili na rezervoaru aparata i koji prilikom aktiviranja dovodi aparat pod radni pritisak;

- Manometar je instrument za mjerenje pritiska u posudi;

- Mlaznica je naprava koja služi za usmjeravanje mlaza sredstva za gašenje;

- Sigurnosni ventil je uređaj koji sprječava prekoračenje dopuštenog pritiska u rezervoaru aparata;

- Usponska cijev je cijev kroz koju sredstvo za gašenje izlazi iz spremnika aparata,

- Uzbudna cijev je cijev kroz koju pogonski plin ulazi u rezervoar aparata;

- Stručno lice je lice koje vrši kontrolno ispitivanje aparata za početno gašenje požara pod nadzorom odgovornog lica;

- Odgovorno lice neposredno vrši nadzor nad postupcima kontrolnog ispitivanja ispravnosti aparata za početno gašenje požara i potpisuje evidencije i zapisnike o istom;

- Pravno lice ili fizičko lice su subjekti registrovani za obavljanje djelatnosti kontrolnog ispitivanja i servisiranja aparata za početno gašenje požara.

II. ODRŽAVANJE I ROKOVI ISPITIVANJA ISPRAVNOSTI APARATA

Član 3.

Održavanje i ispitivanje ispravnosti aparata za početno gašenje požara obuhvata:

- održavanje i redovno ispitivanje ispravnosti aparata,

- kontrolno ispitivanje ispravnosti aparata i

- periodično ispitivanje aparata na pritisak.

Član 4.

Održavanje i redovno ispitivanje ispravnosti aparata obavlja korisnik ili uz angažovanje stručnog lica prema uputstvu proizvođača, najmanje jednom u 3 mjeseca, ovisno o uslovima smještaja i istim se utvrđuje:

- uočljivost aparata i pristup aparatu,

- vanjski pregled kojim se utvrđuje postojanje oštećenja i korozije,

- kompletnost aparata i

- stanje plombe zatvarača odnosno manometra i ventila.

Korisnik je dužan da uočene nedostatke u najkraćem roku otkloni i vodi evidenciju o održavanju i redovnom ispitivanju aparata koja minimalno sadržava redni broj, datum pregleda, identifikacione podatke aparata, navod o utvrđenim nedostacima, datum otklanjanja nedostataka i potpis lica koje je izvršilo redovno ispitivanje ispravnosti aparata.

Član 5.

Kontrolno ispitivanje ispravnosti aparata obavljaju pravna ili fizička lica registrovana za obavljanje te djelatnosti u skladu sa standardima i uputstvom proizvođača, jednom u 6 mjeseci, ako takvo uputstvo ne postoji.

Član 6.

Kontrolno ispitivanje ispravnosti aparata za početno gašenje požara pod stalnim pritiskom obuhvata:

1. Vanjski pregled opšteg stanja aparata s obzirom na koroziju i oštećenja,
2. Vanjski pregled stanja i kompletnosti svih dijelova aparata,
3. Pregled uočljivosti i čitljivosti natpisa i uputstva za rukovanje na aparatu,
4. Provjeru roka za vršenje hidrauličkog ispitivanja čvrstoće i nepropusnosti rezervoara,
5. Kontrolu radnog pritiska u aparatu (osim CO² aparata),
6. Kontrolu ispravnosti manometra (ako je omogućena),
7. Izvlačenje osigurača i ponovno plombiranje,
8. Pregled stanja spojne cijevi i mlaznice uz produbljivanje zrakom i obaveznu zamjenu oštećenih ili dotrajalih dijelova i brtvi,
9. Provjeru mase sredstava za gašenje vaganjem, te upisivanje na samoljepljivu naljepnicu i lijepljenje na rezervoar aparata i
10. Protresanje aparata u obrnutom položaju u svrhu rastresanja praha.

Oblik i sadržaj naljepnice iz tačke 9. prethodnog stava štampan je uz ovaj Pravilnik (slika 1) i čini njegov sastavni dio.

Član 7.

Kontrolno ispitivanje ispravnosti aparata s bočicom obuhvata radnje iz člana 6. tačka 1, 2, 3, 4, 7. i 8. ovog Pravilnika kao i sljedeće radnje:

1. Skidanje zatvarača, provjeru rada mehanizma za aktiviranje i svih brtvi,
2. Provjeru usponske i uzbudne cijevi,
3. Provjeru mase pogonskog plina u bočici vaganjem,
4. Upisivanje izvagane mase i datuma na samoljepljivu naljepnicu i lijepljenje na bočicu.
5. Kod aparata punjenih prahom provjeriti stanje praha u pogledu rastresitosti, pojave grudvica i stranih tijela. Kod prenosnih aparata treba zatvoriti otvor rezervoara, protresti prah preokretanjem i trešnjom aparata. Prevozne aparate polegnuti i protresti. Neupotrebivi prah treba zamijeniti u cijelosti istovrsnim novim. Prosljavanje praha nije dopušteno. Navedene radnje treba izvršiti u suhoj zatvorenoj prostoriji i u što kraće vrijeme da se izbjegne vlaženje praha vlagom iz zraka,

6. Aparate za gašenje sredstvom na bazi vode isprazniti, izvršiti provjeru unutrašnjosti rezervoara na koroziju, te u slučaju da zadovoljava, ponovno napuniti.

Oblik i sadržaj naljepnice iz tačke 4. prethodnog stava štampan je uz ovaj Pravilnik (slika 2) i čini njegov sastavni dio.

Član 8.

Nedostaci i neispravnosti uočeni pri kontrolnom ispitivanju ispravnosti aparata moraju se potpuno otkloniti, odnosno neispravni dijelovi zamijeniti isključivo istovrsnim rezervnim dijelovima proizvođača aparata. Stručno lice je obavezno u potpunosti otkloniti, odnosno neispravne dijelove zamijeniti isključivo istovrsnim rezervnim dijelovima proizvođača aparata ili rezervnim dijelovima odobrenim za upotrebu od strane proizvođača aparata, te isti napuniti predviđenim sredstvom za gašenje. U svakom drugom slučaju aparat se mora ukloniti iz upotrebe.

Član 9.

Nakon izvršenog kontrolnog ispitivanja ispravnosti aparata, pod uslovom da je ispravan, na isti se postavlja evidenciona kartica ili naljepnica (slika 3). Bušenjem rupa na kartici, odnosno naljepnici označava se mjesec i godina izvršenog pregleda i šifra (oznaka) odgovornog lica koje je izvršilo pregled. Prilikom zamjene naljepnice, kod kontrolnog ispitivanja ispravnosti aparata, na novu naljepnicu treba prenijeti godinu prethodnog kontrolnog ispitivanja.

Oblik i sadržaj evidencione kartice, odnosno naljepnice štampan je uz ovaj Pravilnik (slika 3) i čini njegov sastavni dio.

Član 10.

Periodično ispitivanje aparata na pritisak vrši se prema uputstvu proizvođača, a ispitivanje aparata i njegovih dijelova pod pritiskom obavlja se u propisanom roku pod nadzorom nadležnog organa inspekcije, u skladu sa važećim standardima i tehničkim normativima za pokretne zatvorene sudove za komprimirane, tečne i pod pritiskom rastvorene plinove.

Član 11.

Nakon periodičnog ispitivanja aparata na pritisak aparat treba napuniti prema uputstvu proizvođača istovrsnim sredstvom za gašenje, odnosno istovrsnim pogonskim plinom i označiti naljepnicom. Bušenjem rupa na naljepnici treba označiti godinu izvršenog periodičnog ispitivanja ispravnosti aparata i šifru stručne osobe koja je izvršila ispitivanje.

Član 12.

Kod aparata starijih od 15 godina, osim aparata sa CO² plinom, sve radnje predviđene periodičnim ispitivanjem obvezno je vršiti svake dvije godine.

Član 13.

Pravna i fizička lica registrovana za obavljanje ove djelatnosti obavezna su o izvršenim periodičnim pregledima i kontrolnim ispitivanjima ispravnosti aparata voditi evidenciju. Evidencija sadrži podatke o tipu, tvorničkom broju i korisniku aparata, te o

datumu izvršene radnje, ime i potpis zaposlenika koji je izvršio ispitivanje i konstataciju o stanju aparata (ispravan/nepspravan).

III. USLOVI ZA VRŠENJE KONTROLNOG ISPITIVANJA APARATA ZA POČETNO GAŠENJE POŽARA

Član 14.

Pravno ili fizičko lice koje u svojoj djelatnosti obavlja kontrolno ispitivanje aparata za početno gašenje požara mora posjedovati odgovarajući prostor za rad, imati u stalnom radnom odnosu najmanje jednu stručnu osobu za vršenje kontrolnog ispitivanja aparata i minimalnu opremu.

Član 15.

Prostor za vršenje kontrolnog ispitivanja aparata za početno gašenje požara mora se nalaziti u prizemlju i ne smije biti u sklopu javnog objekta.

Radna površina poslovnog prostora ne može biti manja 40 m², odnosno 15 m³ po jednom zaposleniku.

Član 16.

Prostor za rad treba biti takav da se u svim vremenskim uslovima svi predviđeni radovi mogu nesmetano i sigurno obaviti, bez opasnosti za zaposlenog i životnu okolinu. Za punjenje i pražnjenje aparata prahom treba biti osiguran suh i zatvoren prostor.

Član 17.

Minimalna oprema za vršenje kontrolnog ispitivanja aparata za početno gašenje požara obuhvata:

1. Alat opšte namjene (ključevi, klješta, itd.) po količini i vrsti prilagođen predviđenom obimu posla,
2. Sigurnosni škripac,
3. Paralelni škripac,
4. Klješta za plombranje s identifikacijskom oznakom ovlaštenog preduzeća,
5. Moment ključ s potrebnim nastavcima za pritezanje,
6. Vaga za kontrolu bočica klase tačnosti II, s podjelom od 1 gram,
7. Vaga za kontrolu mase punjenja i mase prenosnih aparata klase tačnosti III, s podjelom od 10 grama,
8. Vaga za kontrolu mase punjenja i mase prijevoznih aparata klase tačnosti III s podjelom 100 grama,
9. Pumpa za pretakanje CO² plina s opremom za punjenje aparata i napravom za punjenje bočica,
10. Pumpa, priključci i naprave za hidraulično ispitivanje pojedinih tipova i vrsta rezervoara aparata,
11. Naprava za ispitivanje i regulaciju sigurnosnih ventila,

12. Uređaj za pražnjenje i punjenje aparata prahom,

13. Uređaj za punjenje i stavljanje pod pritisak aparata pod stalnim pritiskom i

14. Katalozi rezervnih dijelova i upute proizvođača za pregled i održavanje.

Član 18.

Oprema za održavanje, koja podliježe propisima o ispunjavanju meteoroloških uslova, mora imati dokument kojim se dokazuje da je redovno pregledana i baždarena.

Član 19.

Odgovorno lice za vršenje kontrolnog ispitivanja ispravnosti aparata za početno gašenje požara mora imati visoku stručnu spremu tehničkog smjera i položen stručni ispit prema članu 29. stav 2. Zakona o zaštiti od požara Zeničko-dobojskog kantona, a u vezi sa članom 11. istog Zakona.

Član 20.

Status stručnog lica dobija lice koje ima srednju stručnu spremu tehničkog smjera i položen stručni ispit prema članu 29. stav 2. Zakona o zaštiti od požara Zeničko-dobojskog kantona a u vezi sa članom 11. istog Zakona.

Lica koja su od strane proizvođača aparata za gašenje početnog požara (domaćih i stranih) osposobljena za kontrolno ispitivanje ispravnosti aparata, nisu obavezna osposobljavati se u praktičnom dijelu iz prethodnog stava.

IV. IZDAVANJE ODOBRENJA

Član 21.

Odobrenje za obavljanje poslova održavanja vatrogasnih aparata izdaje nadležni općinski organ uz prethodno pribavljenu potvrdu o ispunjavanju uslova predviđenih ovim Pravilnikom.

Član 22.

Zahtjev za izdavanje potvrde o utvrđivanju uslova za obavljanje djelatnosti održavanja vatrogasnih aparata podnosi se Ministarstvu unutrašnjih poslova.

V. OSPOSOBLJAVANJE STRUČNIH LICA

Član 23.

Kursu mogu pohađati lica koja imaju najmanje III stepen stručne spreme tehničke struke.

Član 24.

Osposobljavanje stručnih lica mogu organizirati preduzeća i druga pravna lica koja ispunjavaju uslove iz člana 26. ovog Pravilnika i za to dobiju odobrenje od Ministarstva unutrašnjih poslova.

Član 25.

Uslovi za organiziranje kursa za osposobljavanje su:

- materijalno-tehnički iz člana 17. ovog Pravilnika

- posjedovanje svih vrsta i tipova školskih primjeraka vatrogasnih aparata koji se nalaze na korištenju,
- odgovarajući radni prostor,
- jedan uposlenik najmanje VSS (VII), tehničke struke, dvije godine radnog iskustva i položenim stručnim ispitom po Pravilniku o programu i načinu polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova u oblasti zaštite od požara,
- najmanje jedan uposlenik III stepena obrazovanja tehničke struke, s najmanje pet godina iskustva na održavanju vatrogasnih aparata i završenim kursom za osposobljavanje za održavanje vatrogasnih aparata po ovom Pravilniku izvedbeni program osposobljavanja

Član 26.

Program osposobljavanja sastoji se od teoretskog i praktičnog dijela:

I. Teoretski dio (24 sata)

Osnove zakonske regulative (Zakon o zaštiti od požara, Zakon o zaštiti na radu, Zakon o zaštiti čovjekova okoline, pravilnici i norme za mjerne jedinice, mjerila i meteorološke uslove, propisi za posude za komprimirane i pod pritiskom otopljene gasove).

Osnove procesa gorenja i gašenja (klasifikacija materija i roba, gorenje, produkti gorenja, klasifikacija požara, sredstva za gašenje, načini gašenja, održavanje i skladištenje sredstava za gašenje).

Vatrogasni aparati (vrste i tipovi vatrogasnih aparata, konstrukcija i principi rada vatrogasnih aparata, tehničke osobine vatrogasnih aparata, rukovanje s vatrogasnim aparatima).

II. Praktični dio (54 sata)

Obuhvaća poznavanje i izvođenje radnji iz periodičnog pregleda, kontrolnog ispitivanja i gašenja tipskog žarišta.

Lica koja su od strane proizvođača vatrogasnih aparata (domaćih i stranih) osposobljena za servisiranje aparata, nisu obavezna osposobljavati se u praktičnom dijelu iz prethodnog stava.

Član 27.

Evidenciju polaznika kursa vodi organizator kursa. Nakon uspješno završenog kursa organizator polaznicima o tome izdaje odgovarajuće uvjerenje.

VI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**Član 28.**

Pravna i fizička lica koja se bave kontrolnim ispitivanjem ispravnosti aparata za početno gašenje požara, moraju u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika, ispuniti uslove određene ovim pravilnikom i izvršiti registraciju kod nadležnog organa za obavljanje navedene djelatnosti.

Član 29.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona".

Broj : 08-01-02-1-5095/06.

Datum, 22.09.2006. godine

Zenica

MINISTAR

Muhidin Alić, s.r.

Slika 1

NAZIV OVLAŠTENE FIRME	MASA u kg		Datum pregleda
	Rezervoar s ventilom	Punjenje	
	Tv.broj/God		

128

Slika 2

OVLAŠTENA FIRMA	
IZVAGANA MASA u kg	
DATUM	

~40

~30

Slika 3

NAZIV REGISTROVANOG PRAVNOG ILI FIZIČKOG LICA											
STRUČNA						OSOBA					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0		

55 mm

85 mm

Slika 4

